

Klachtnummer 2023/158

Advies aan:

het bestuur van [bestuur] te [vestigingsplaats] (verder: het bestuur)

inzake

de klacht van [klaagster] (klaagster) en [klager] (klager), verder gezamenlijk aangeduid met klagers, ouders van [leerling], leerling van de [school] te [vestigingsplaats] (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

De landelijke klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs (verder: de Commissie) heeft op 3 juli 2023 de klacht en het ingevulde klachtenformulier ontvangen. De klacht is gericht tegen de school en met name tegen [directeur], directeur van de school (verder: de directeur). De Commissie heeft op 11 september 2023 van [voorzitter bestuur], voorzitter van het bestuur tot 1 september 2023, een verweer ontvangen.

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten tijdens een besloten hoorzitting op 15 september 2023. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- klagers;
- [advocaat], advocaat en gemachtigde van klagers (verder: gemachtigde klagers);
- de directeur;
- [adjunct-directeur], adjunct-directeur van de school (verder: adjunct-directeur);
- [bestuurder], voorzitter van het bestuur (verder: de bestuurder).

Feiten en omstandigheden

[leerling], de dochter van klagers, zat in het leerjaar 2022/2023 in groep 8 van de school en is op 27 juni 2023 per e-mail geschorst met ingang van woensdag 28 juni tot en met het einde van het schooljaar.

II. Standpunt van klagers*Voorgeschiedenis*

In het schooljaar 2022/2023 zijn er diverse incidenten geweest waarbij sprake was van pesterijen jegens [leerling] door medeleerlingen en van geschreeuw en beledigende uitlatingen van de leerkracht jegens haar. Klagers en hun dochter hebben hierover meermalen melding gedaan bij de school. Sinds oktober 2022 gingen de meldingen ook over de leerkracht. Klager heeft afspraken gemaakt met de leerkracht over het schreeuwen tegen zijn dochter. Volgens klagers werd [leerling], nadat zij een keer zelfstandig bij de adjunct-directeur was geweest, door de leerkracht extra aangesproken op haar veronderstelde gedrag.

Incident voorafgaande aan de schorsing

Klaagster stelt dat op dinsdag 27 juni 2023 een incident heeft plaatsgevonden waarbij de leerkracht van haar dochter haar en haar dochter onheus heeft bejegend. Op deze dag was de leerkracht verbaal zeer agressief tegen [leerling]. Volgens klaagster waren andere leerlingen ook erg geschrokken van het geschreeuw en gaven zij aan dat het geschreeuw over niets ging en vonden zij het onterecht. Het was buitenproportioneel en heftig.

Overigens hebben diverse klassen, niet alleen die van [leerling], en diverse leerkrachten de leerkracht tegen hun dochter horen schreeuwen. Volgens klagers ontkent de leerkracht het schreeuwen tegen hun dochter niet.

De leerkracht maakte [leerling] 27 juni 2023 wederom uit voor leugenaar, onopgevoed en idioot. Als [leerling] iets wilde zeggen, zei hij dat ze haar kop moest houden. De musical mocht zij van hem niet meer uitvoeren en haar rol zou weggegeven worden aan iemand anders. Op het moment dat klaagster de klas binnenkwam, werd de leerkracht wat rustiger en zei hij tegen [leerling] dat hij haar donderdag 29 juni 2023 weer op school wilde zien en dat ze dan haar laatste kans zou krijgen voor de rol in de musical. Vervolgens liep [leerling] naar buiten en kreeg klaagster de volle laag. De leerkracht sprak niet met haar zoals het hoort in een gesprek van leerkracht tot ouder. Zij moest vooral naar hem luisteren. Toen zij zei dat hij volwassen was en zich niet moest gedragen zoals de kinderen in zijn klas, werd hij woest. Klaagster moest het pand verlaten. Dit gebeurde terwijl klaagster stond te wachten voor de deur van de adjunct-directeur, die in bespreking was. De leerkracht schreeuwde drie keer naar klaagster dat zij het pand moest verlaten en belde toen de politie. Tegen de adjunct-directeur, die haar kamer uitkwam, zei klaagster dat zij zich ernstige zorgen maakte. Ook vroeg zij haar om oplossingen. Verder vroeg zij om een gesprek met de directeur en om het nummer van de vertrouwenspersoon. Klaagster liep zelf naar buiten en wachtte daar op de politie. Toen deze kwam, legde klaagster hun het verhaal uit. De politie raadde klaagster aan aangifte te doen voor mishandeling van haar dochter. Tevens gaf de politie het advies het hogerop te gaan zoeken, bij de onderwijsinspectie. Er was geen sprake van politie-interventie om klaagster uit school te verwijderen.

Schorsing

Klagers kregen op 27 juni 2023 om 17:22 uur een e-mail met de schorsing van hun dochter. Volgens klagers komen de aantijgingen in de e-mail niet overeen met de werkelijkheid en al helemaal niet met wat er die dag is gebeurd. De leerkracht sloot immers het gesprek met [leerling] af met: "tot donderdag".

Schorsing niet rechtsgeldig

Klagers concluderen dat de door de directie verstuurd e-mail van de schorsing, naast de inhoudelijke onjuistheden, niet voldoet aan de formele eisen en daarmee niet rechtsgeldig is.

Inhoudelijk klopt de schorsing niet omdat de schuld van de gebeurtenissen niet ligt bij hun dochter, maar bij het onaanvaardbaar optreden van de leerkracht. Tijdens een gesprek op 29 juni 2023 met de directeur, waarbij de leerkracht niet aanwezig was door ziekte, werd gezegd dat de reden van de schorsing weigering van het opvolgen van aanwijzingen van de leraar en brutaal gedrag zou zijn. Klagers merken op dat [leerling] een hoofdrol in de musical had en dat zij die niet gekregen zou hebben als zij zich, zoals ook gesteld, structureel misdragen zou hebben. Klagers verwijzen hierbij ook naar het feit dat de leerkracht hun nooit heeft gezegd dat hij een probleem met het gedrag van hun dochter had. Zij heeft van hem een 7 en een 8 voor haar gedrag op rapporten gekregen. Klagers zijn ook door de school nimmer uitgenodigd om over het gedrag van hun dochter te komen praten en er zijn geen maatregelen tegen [leerling] genomen.

Volgens klagers kleven er formele gebreken aan het schorsingsbesluit:

1. De schorsing is niet door het bestuur opgelegd. Het bestuur is hiervan ook niet op de hoogte gesteld op het moment dat de schorsing is meegedeeld aan klagers.
2. De bezwaarprocedure is niet meegedeeld in het schorsingsbesluit.
3. Er heeft geen hoor en wederhoor plaatsgevonden op het moment dat de schorsing is meegedeeld.

Klagers hebben vervolgens verschillende malen gemaild met de directie met het verzoek om de schorsing in te trekken. Hieraan is geen gehoor gegeven.

Schade

Volgens klagers ondervindt [leerling] op dit moment enorme schade van de gehele situatie en de schorsing, ook omdat de leerkracht op 28 juni 2023 – nadat hij het decor van de musical had kapotgetrokken en verscheurd – in de klas heeft gezegd dat de gehele musical niet doorging door toedoen van hun dochter. De schorsing betrof de meest cruciale dagen in de schoolloopbaan van hun dochter, te weten het afscheid van haar basisschoolperiode en de uitvoering van de musical.

Na de schorsing is een hetze ontstaan tegen [leerling] en is een groepsapp aangemaakt waarin zij uitgescholden en bedreigd is. De school is hiervan op de hoogte gesteld door een andere ouder op 29 juni 2023, maar heeft hiermee niets gedaan.

Klagers zijn van mening dat de school een ondoordacht en buitenproportioneel besluit genomen heeft met enorme gevolgen voor hun minderjarige dochter. Zij wensen dat de school de juiste informatie verstrekt aan alle andere ouders uit groep 8 over de werkelijke reden voor het niet doorgaan van de musical. Rehabilitatie van [leerling] is voor klagers essentieel.

III. Standpunt van verweerder

Verweerder stelt dat het in de eerste plaats voor [leerling] natuurlijk heel zuur is om haar verblijf op de school met een schorsing te moeten afsluiten. Verweerder onderkent dat het incident ook een heel negatieve impact heeft gehad op klagers, de leerkracht, andere leerkrachten van de school, klasgenoten en de andere ouders. Zo heeft de leerkracht zich na het incident ziek gemeld met als gevolg dat de musical van groep 8 niet heeft kunnen doorgaan.

Verweerder stelt dat klagers een soort “rehabilitatie” van [leerling] wensen door een erkenning van het feit dat, achteraf gezien, het besluit om [leerling] te schorsen een te zware maatregel is geweest. Verweerder vraagt zich af of hij klagers ten aanzien van dit verzoek tegemoet kan komen, nu het ondoenlijk is om te onderzoeken wat het afgelopen schooljaar wel of niet is gebeurd tussen de leerkracht en [leerling]. Het onderzoek naar de waarheid is buitengewoon lastig aangezien de verhalen lijnrecht tegenover elkaar staan.

Verweerder constateert dat een aantal zaken vaststaat. In de eerste plaats is het gedrag van [leerling] aanleiding geweest voor de leerkracht om haar daarop krachtig aan te spreken. Verweerder acht het zeer onaannemelijk dat zij, zoals klagers stellen, helemaal niets had gedaan en dat de leerkracht – mede gelet op zijn 40-jarige onberispelijke staat van dienst – zo maar zonder aanleiding de hele dag tegen haar aan het schreeuwen was.

Tijdens de zitting heeft de directeur te kennen gegeven welk gedrag van [leerling] tot de schorsing heeft geleid: “In de laatste schoolweken bleek het gedrag van [leerling] in de groep, met name tijdens het oefenen van de musical, continu storend en brutaal. Zij verstoortte de activiteiten van de groep. De leerkracht heeft haar aangesproken op het belang van de groep, namelijk het opvoeren van de

musical, heeft haar gecorrigeerd, heeft haar een andere plaats gegeven en heeft haar apart gezet. Al deze correcties bleken niet het gewenste effect te hebben.” “De leerkracht had één doel: samen met de groep een mooie musical neerzetten voor kinderen en ouders. Doordat [leerling] stelselmatig weigerde zijn aanwijzingen op te volgen, verstorend en brutaal gedrag bleef vertonen, kwam dat eindresultaat voor de hele groep in gevaar. De leerkracht heeft [leerling] hierover stevig toegesproken, ook die dinsdag 27 juni, wat voor de moeder reden was om op die dag, na schooltijd naar de leerkracht toe te komen.”

Verweerder stelt ook dat klaagster op enig moment de klas binnenkwam en er, nadat [leerling] naar buiten was gelopen, een woordenwisseling ontstond tussen haar en de leerkracht. Hierbij zijn heftige woorden gebruikt en de leerkracht heeft haar tot drie keer toe verzocht de school te verlaten, aan welk verzoek klaagster geen gehoor gaf. Uiteindelijk moest de politie eraan te pas komen om klaagster van de school te verwijderen. Dit leidde tot grote beroering onder het lerarencorps, waarbij de emoties zeer hoog opliepen.

Door de combinatie van het gedrag van [leerling], de corrigerende reactie daarop van leerkracht, de daaropvolgende ruzie tussen klaagster en de leerkracht en de als gevolg daarvan noodzakelijke politie-interventie, was binnen de school een dermate acute crisissituatie ontstaan, dat onmiddellijk ingrijpen noodzakelijk was om de boel te de-escaleren. De directie achtte het besluit [leerling] met onmiddellijke ingang te schorsen noodzakelijk, in een poging de rust te laten weerkeren. Immers haar gedrag lag ten grondslag aan het begin van de causale keten die tot de hierboven omschreven crisissituatie leidde. De rust was nodig in een poging om de twee dagen die het schooljaar de facto nog resteerden, goed te kunnen afronden en de kans om de geplande musical op de laatste schooldag te laten doorgaan, zo veel mogelijk te vergroten. Gelet op deze feiten is deze noodmaatregel - ook achteraf gezien - te billijken.

Vervolgens is de vraag of het besluit van de directie om die schorsing tot het einde van het schooljaar, te handhaven juist is geweest. In dit verband kan geconstateerd worden dat wederhoor heeft plaatsgevonden op 29 juni 2023 tijdens het gesprek tussen klagers, de directeur en de adjunct-directeur. Ook dat gesprek kenmerkte zich door een heel verschillende visie op de feiten. Terwijl de directie herhaalde wat de leerkracht had geconstateerd, te weten dat [leerling] die dag brutaal en storend gedrag vertoonde, de voorbereidingen voor de musical aan het verstoren was en (stelselmatig) aanwijzingen van de leraar negeerde, stelden klagers dat dat onjuist was. Na klagers hierover te hebben gehoord, besloot de directie de schorsing te handhaven. Bij dit besluit speelde mee dat de onrust op school door het incident nog steeds volop aanwezig was en dat opheffing van de schorsing door de leraren als onbegrijpelijk zou worden ervaren. Enkele leraren dreigden bij opheffing van de schorsing acuut ontslag te nemen. Ook onder de ouders was de onrust niet minder geworden. Een nieuwe escalatie van het conflict op de laatste schooldag wilde de directie hoe dan ook voorkomen.

Bij het nemen van dit besluit moest de directie een acute afweging maken tussen het belang van de school (leerkrachten, overige leerlingen van groep 8 en ouders) om de schorsing – en daarmee de rust – te handhaven om verdere negatieve consequenties (geen feestelijk afscheid groep 8, weglopende leerkrachten en verontruste ouders) te voorkomen, tegenover het belang van [leerling] om (nog twee dagen) terug te keren naar school. Dat de directie toen besloten heeft het belang van de school zwaarder te laten wegen, was op dat moment, maar ook achteraf gezien, te billijken.

De directeur heeft ter zitting benadrukt dat de reden voor de schorsing in de communicatie altijd is geweest rust en veiligheid in de groep terugbrengen. Verweerder stelt concluderend dat het besluit van de directie om [leerling] te schorsen en geschorst te houden – alles in overweging nemende en

marginaal toetsend – een juist besluit is geweest en dat verweerder niet kan voldoen aan het verzoek van klagers.

Met betrekking tot de procedurele punten van klagers stelt verweerder het volgende:

1. De bevoegdheid tot schorsen berust bij het bestuur, maar is gemandateerd aan de directie. Wel heeft de directie het bestuur onmiddellijk van die schorsing op de hoogte gesteld.
2. Klagers hebben dezelfde dag nog bezwaar aangetekend tegen de schorsing. Dus als al een verplichting zou bestaan in de schorsingsbrief melding te maken van het feit dat klagers het recht hebben bezwaar aan te tekenen, zijn klagers door het enkele feit dat dat feit niet in de schorsingsbrief staat, niet in enig belang geschaad.
3. Ten tijde van de schorsing zelf bestond een noodsituatie die de maatregel van onmiddellijke schorsing rechtvaardigde. Omdat "de brand geblust moest worden", kon op dat moment geen hoor of wederhoor plaatsvinden. Dat wederhoor heeft vervolgens twee dagen later, te weten op 29 juni 2023, alsnog plaatsgevonden.

IV. Overwegingen van de Commissie

De Commissie constateert dat de klacht van klagers erop ziet dat de schorsing van hun dochter door de school niet rechtsgeldig is, omdat zij formeel niet aan de vereisten van een schorsing voldoet en bovendien opgelegd is op grond van door de school vastgestelde feiten die niet kloppen. Klagers zijn ook van mening dat de schorsing disproportioneel is.

Verloop van de procedure

[leerling] is op 27 juni 2023 om 17.22 uur per e-mail geschorst. De directeur stelt in dit bericht dat klagers de e-mail ontvangen naar aanleiding van hetgeen op de middag van 27 juni 2023 is voorgevallen op school. Volgens het bericht had klaagster met haar gedrag alle grenzen overschreden en was het absoluut ontoelaatbaar dat zij een leraar op die manier bejegende, een leraar die zich volgens de directeur al zoveel jaren volledig inzet voor het onderwijs aan de leerlingen van de school. Het is volgens het bericht eveneens ontoelaatbaar dat hun dochter de gedragsnormen in de klas stelselmatig overtrad, aanwijzingen van de leerkracht niet opvolgde en zich zeer brutaal gedroeg jegens de leerkracht. Het grensoverschrijdende gedrag van klagers dochter zorgde ervoor dat het onmogelijk was geworden een goede en veilige leeromgeving te waarborgen voor de andere leerlingen. Vervolgens meldde het bericht dat klagers het helaas nalieten hun dochter aan te spreken op haar gedrag, dat zij ondanks alle inspanningen vanuit de school geen "RVS-waardig" gedrag vertoonde. De school zag geen perspectief meer dat [leerling] dat zou laten zien, gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Volgens de directeur liet dat helaas geen andere keus dan klagers dochter met onmiddellijke ingang de toegang tot de school te ontzeggen, wat betekende dat [leerling] met ingang van woensdag 28 juni 2023 tot en met het einde van het schooljaar werd geschorst.

De Commissie overweegt, op basis van de stukken en hetgeen tijdens de hoorzitting door partijen naar voren is gebracht, als volgt.

Ten tijde van het incident op 27 juni 2023 was de directeur niet op de school aanwezig, zij was op de andere locatie. De adjunct-directeur was in gesprek op haar kamer.

Het is de Commissie gebleken dat in de schoolgids 2022-2023 van de locatie van de school niets is vermeld, en ook in andere documentatie van de school niets is te vinden, over de maatregel "schorsing". Dit leidt tot onduidelijkheid bij leerkrachten, leerlingen en ouders over wat schorsing inhoudt, onder welke omstandigheden de schorsing mag worden opgelegd en aan welke voorwaarden

een schorsing moet voldoen. De Commissie zal hierover een aanbeveling aan het bevoegd gezag doen. In de schoolgids staat wel een onderdeel over “verwijdering”, maar dit is niet dezelfde maatregel. Bij schorsing is sprake van een “tijdelijke” ontzegging van de toegang tot de school zoals bedoeld in art. 40c van de Wet op het primair onderwijs (WPO). Verwijdering is een niet-tijdelijke, oftewel definitieve ontzegging van de toegang tot de school aan de leerling.

De Commissie oordeelt dat het hier gaat om een schorsing, ook al betekende dit besluit in de praktijk dat [leerling] niet meer op de school is teruggekeerd, nu de schorsing de laatste dagen van het schooljaar van groep 8 betrof.

Volgens klagers kleeft een aantal formele gebreken aan het schorsingsbesluit. Zoals de Commissie reeds heeft geconstateerd, heeft verweerder geen beschreven schorsingsprocedure waaraan het besluit getoetst kan worden.

Klagers beroepen zich erop dat niet de directie, maar het bestuur het schorsingsbesluit had moeten nemen en dat het bestuur niet direct op de hoogte is gesteld van de schorsing. Het bestuur geeft te kennen de bevoegdheid tot schorsen aan de directie gemandateerd te hebben, hetgeen volgens de Commissie een normale gang van zaken is op scholen. De Commissie heeft geen aanleiding gevonden om aan dit mandaat te twijfelen, en evenmin aan het feit dat het bestuur, zoals het stelt, direct van het besluit op de hoogte is gebracht. Dit onderdeel van de klacht is ongegrond.

Klagers beroepen zich tevens op het feit dat de bezwarenprocedure niet is meegedeeld in het schorsingsbesluit. De Commissie merkt op dat dit inderdaad wenselijk zou zijn. Klagers hebben het bezwaar echter onmiddellijk gemaakt en de Commissie onderschrijft het standpunt van het bestuur dat klagers niet benadeeld zijn door deze omissie. Dit onderdeel van de klacht is ongegrond.

Ten slotte stellen klagers dat geen hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden op het moment dat de schorsing is meegedeeld. Het bestuur stelt dat gezien de noodsituatie hoor en wederhoor niet direct kon plaatsvinden en dat wederhoor vervolgens twee dagen later, te weten op 29 juni 2023, alsnog heeft plaatsgevonden.

De Commissie is van oordeel dat vóór schorsing hoor en wederhoor toegepast moet worden. Dit geldt zeker in dit geval, waarbij de leerkracht nog tegen de leerling “tot donderdag” heeft gezegd en de schorsing voor klagers en hun dochter zeer onverwacht kwam. Er is hier geen sprake geweest van voorafgaande gesprekken met klagers over het gedrag van [leerling], corrigerende maatregelen voorafgaande aan de schorsing of van een waarschuwing. Er was geen escalatieladder.

Ouders en leerlingen moeten in staat worden gesteld om zich te verdedigen tegen het te nemen besluit. Elke schorsing zal doorgaans plaatsvinden in een ernstige situatie. In dit geval is de Commissie niet gebleken dat de situatie dermate acuut was dat de school hoor en wederhoor mocht overslaan. Het feit dat er twee dagen later een gesprek is geweest, maakt dit niet anders. Dit betrof geen hoor en wederhoor, aangezien degene waarover het ging, de leerkracht, zich had ziekgemeld en niet bij het gesprek aanwezig was. Dit onderdeel van de klacht is gegrond.

De vraag die de Commissie vervolgens moet beoordelen, is of het schorsingsbesluit van de school om [leerling] de laatste dagen van haar schooljaar te schorsen, voldoet aan eisen van proportionaliteit. Tijdens de zitting heeft de Commissie geconstateerd dat volgens verweerder het gedrag van [leerling] tijdens de voorbereiding van de musical, inclusief het gedrag van de moeder op 27 juni 2023, reden is geweest tot de schorsing.

De Commissie heeft geen aanknopingspunten gevonden om te twijfelen aan de lezing van klaagster over haar gedragingen op de middag van 27 juni 2023. Zij stelt dat zij niet heeft geschreeuwd tegen de

leerkracht en ook is zij niet met politie-interventie van de school verwijderd. Klaagster is zelf de school uitgelopen, toen de leerkracht haar maande deze te verlaten. Zij stond buiten te wachten toen de politie op de school arriveerde. Verweerder heeft dit ter zitting niet weersproken. De Commissie concludeert dat gedrag van klaagster niet gedeeltelijk ten grondslag heeft kunnen liggen aan het schorsingsbesluit van [leerling].

De Commissie merkt op dat de processtukken geen melding maken van ernstige incidenten die zich bij de voorbereiding van de musical zouden hebben voorgedaan voor de schorsingsdatum van de 27^e juni 2023. [leerling] was zelfs een hoofdrol gegeven, hetgeen niet duidt op wangedrag. Verweerder heeft de Commissie niet duidelijk kunnen maken welk gedrag van [leerling] aanleiding is geweest tot de vergaande maatregel van schorsing. Er zijn geen concrete feiten aangedragen waaruit blijkt dat deze maatregel gerechtvaardigd is.

De Commissie oordeelt dat het schorsingsbesluit een buitenproportionele maatregel is geweest en dat rehabilitatie van [leerling] op zijn plaats is. Dit onderdeel van de klacht is gegrond.

De Commissie doet geen uitspraken over de vorm waarin rehabilitatie moet plaatsvinden. Dit is geen onderdeel van deze procedure geweest.

V. Het oordeel van de Commissie

De klacht is – wat betreft de onbevoegdheid van de directie om het schorsingsbesluit te nemen, het niet direct op de hoogte brengen van het bestuur over het schorsingsbesluit en het niet noemen van een bezwarenmogelijkheid in het schorsingsbesluit – ongegrond. De klacht is – wat betreft het niet toepassen van hoor en wederhoor en de disproportionaliteit van de schorsingsmaatregel – gegrond.

VI. Aanbevelingen aan het bevoegd gezag

De Commissie beveelt verweerder aan om gesprekken met klagers over de rehabilitatie van [leerling] voort te zetten en de wensen van klagers hierover zeer serieus te nemen.

De maatregel schorsing is niet in de documentatie van verweerder opgenomen en dit leidt tot onduidelijkheid bij zowel leerkrachten, leerlingen en ouders over wat schorsing inhoudt, onder welke omstandigheden de schorsing mag worden opgelegd en aan welke voorwaarden het besluit moet voldoen. De Commissie beveelt verweerder aan om de schorsing op te nemen in hun documentatie zoals bijvoorbeeld reglement, schoolgids of protocol.

Aldus gegeven op 15 september 2023 door mr. W.F. Korthals Altes, voorzitter, A.E. Blik-de Jong, P.H. van Laarhoven, leden, in tegenwoordigheid van mr. C.M. Sharif als secretaris.